

cimas perciperet ex segetibus, quam ex vendemia: quod aperte ex textu deducitur, cum Pontifex jubeat, ut de novis fructibus decima persolvantur, cujuscumque sint qualitatis.

Igitur non abs te D. Covar. id decretum adducit, ut probet licere domino prædii immutare culturam, etiam in concivium præjudicium.

Ibi: Ino defendendus est.

Adde Marescot. variar. lib. I. cap. II. num. 32.

Ad Num. 6.

32 Si duobus oppidis quoad jurisdictionem distinctis communia sint pascua, nequibit illud in cuius sunt territorio partæ pastui deservientia colere in detrimentum alterius: quod verum est quando jure servitus, ex paecto, sententia, præscriptione aut alio titulo oppidani possunt in alieno territorio pecora pafcre; non sic ubi illo obligationis vinculo interveniente, ob solam vicinitatem alienis incolis pastus conceditur; tunc siquidem licebit oppido agrorum domino novellare, aut alias illos collere, pascendi vicinis facultate sublata. Sed si ambigatur quo jure, aut ratione vicini oppidi incolae pascuis uterentur cultura impedietur illorum. Oter. de pasc. cap. 16. n. 14. Morl. Empor. Jur. tit. servitus. q. 4. n. 28. vers. Illud tamen, Azeved. de exeq. mand. part. I. cap. 4. n. 22. vers. Et seme, Hermos. d. gloss. 2. n. 98.

Vers. Primus equidem casu.

33 Cum incolae vicini oppidi propter pascuorum communionem possunt sua pecora pascere in prædiis alieni territori post messum collectionem, non prohibentur illorum domini innovata cultura, per vitium, vel olivetorum plantationem hinc pastus usum tollere. Sanch. Conf. Moral. lib. I. cap. 5. dub. I. n. 13. defensas tamen, seu dehefas facere nequibunt in Hispania ex traditis sup. n. 22.

Ad Num. 7.

34 Si castrum aut villa quoad jurisdictionem exiguntur, retenta pascuorum civitatis participatione, licebit civibus, reliæ consueta frugum cultura in prædiis propriis novellare aut aliter per plantationem arborum vicaneis usum pastus impeditur, quo segeribus collectis potiebantur. Sequitur Sanch. sup. n. 46. quod limitatur ut in proxima coniunctione.

Vers. Hæc vero conclusio.

35 Vicus exemptus à civitatis jurisdictione non privatur jure pascendi, & aliis usibus qui illi ante exemptionem competebant. Bobad. Polit. lib. 5. cap. 10. n. 29. Oter. de pasc. cap. 10. n. 16. de quo infra, a n. 38.

Ibi: Non tamen quoad statuta civitatis.

36 Vicus à jurisdictione civitatis liberatus non ligatur illius statutis, quod verum de futuris post exemptionem conditis; nam ad præteriorum observationem sicut antea tenetur. Oter. num. 17. Azeved. in l. 14. n. 9. in fin. tit. 6. lib. 3. Recop. Bobad. ubi proxime. Quod si villa exempla statuta

faciat, ut potest, contraria pristinis civitatis statutis, illa, non hæc incolæ exempti observare compelluntur. Bobad. n. 28.

Vers. Sed. & Paulus Caſrenſis.

Vicinus villæ, vel caſtri exempti, nec admittitur, nec electus potest compelli ad munera, aut officia civitatis. Oter. sup. cap. 16. n. 24.

Vers. Primum enim.

Si Princeps motu proprio villam, aut caſtrum à jurisdictione civitatis exemerit, non privatur oppidum jure pascendi, aut aliis, quæ unitum obtinebat. Idemque dicendum quanquam ad preces incolarum exemptionem concesserit, ut D. Covar. docet infra, vers. Secundo major est dubitatio: atque ita distinctè tenet Bobad. d. cap. 10. n. 29. Oter. sup. n. 16. cum seqq.

Vers. Nec huic opinioni quicquam.

Objectioni isti aliter satisfacit Oter. num. 24. 39 Quæ onera sustineat villa, aut caſtrum post exemptionem ex illis quæ antea portare cogebatur, tradit Bobad. d. cap. 10. n. 3. & 29.

Vers. Secunda major est dubitatio.

De his prædictis suprà, num. 38. Ideo hoc casu major se offert dubitandi ratio, quia dum populus exemptionem expostulat, & separari à civitate cui subditur desiderat, unionis commodis videtur renunciare: quea quidem cestat consideratio quies Princeps oppidum eximit, nullis ejus precibus oblatis: at utroque caſu nihilominus idem juris est, ut D. Cov. resolvit.

Vers. Iḡitur quoties.

Ex hucusque traditis concluditur, quod quoties jus pascendi non competit titulo servitus, sed duntaxat propter cohabitationem, seu vicinitatem confinium oppidorum, five unita, five separata sint quoad jurisdictionem (qua ratione quisque permittitur in aliena prædia greges immittere, collectis fructibus, ut pafcantur) posuit Dominus suos incultos agros colere, aut mutare culturam in præjudicium coabitantium, aut proximi oppidi incolarum. At si pascua sint publica, id fieri nequit, nisi eorum, quorum interest, accedat consensus. Sanch. Conf. Moral. lib. I. cap. 5. dub. I. n. 13. & 14. Oter. de pasc. cap. 16. num. 14. & 21.

Ut pascua ad culturam reduci possint, omnium 42 quijus pascendi habent, debet intervenire consensus, nec sat si major pars ex incolis præter affensem, ac præterea apud nos regia facultas desideratur. Azeved. in l. 7. n. 4. tit. 7. Recop. Oter. d. cap. 16. num. 23. qua interveniente videtur, quod sufficiat consensus majoris partis populi, ut pascua colantur, ex traditis per Azevedum: imò licet consensum incolarum non nocere futuri incolis ab eis causam non habentibus, ut pascuorum usu careant, scriperit Oterus num. 22. id tamen non procedet quoties Regis facultas impetratur, qua & renentibus, & incis incolis præjudicium generatur, majori parte communitatis assentiente.

Vers.

Vers. Tertiò principaliter.

43 Quoties pascua publica sunt duobus, aut pluribus oppidis communia quoad proprietatem, nullum poterit in eis seminare, aut quicquam facere, per quod usus pastus coartetur, aut impediatur. Oter. num. 18.

Vers. Quartò est & in hac.

Hæc conveniunt traditis suprà, n. 32. Consule ibi laudatos.

Vers. Quintò, exceptis hisce.

44 Ubi pastus communis est, nec appareat saltem ex conjecturis, quo jure communio illa inter urbes, aut viros sit introducta, nequibunt pascua ad culturam scindiri, aut aliter pascuae utilitate defraudari incolae cujusque oppidi. Vide prænotata num. 32.

Ad Num. 8.

45 Si in prædio communis ad pastum deputato aliquis ex habitibus jus pascendi seminaverit, vel vites, oliveta, aut alia plantaverit, & per tempus legitimum in possessione talis usus persistenter, præscriptione tueri se adversus socium agentem poterit: sed ut civitati, oppido noceat, quadrageneria desideratur. Oter. d. cap. 16. num. 25. Azeved. in l. 3. num. 31. & in l. 9. num. 3. tit. 7. lib. 7. Recop. Bobad. Polit. lib. 3. cap. 8. num. 80. Avend. de exeq. mand. part. I. cap. 12. num. 28.

46 At civitas intra quadriennium à die præscriptionis implætae restitutio in integrum beneficio uti permitteatur, l. 7. tit. 29. p. 3. ubi Greg. Lop. gloss. 7. & 8. Azeved. sup. vers. Si tamen Concilium, Oter. ubi proxime.

Ibi: Nec oberit, quod eadem Regia lex.

47 Præmittere opportet, bona civitatis fore in tripli differentia. Quædam ad publicum usum deseruent, ut platea, pontes, viæ publicæ, fontes, prata, vulgo exidos, & alia. Quædam proprieate sunt publica, sed ad utilitatem coabitantium destinata velut pascua communia, montes, ac nemora. Alia sunt, quæ propriis civitatis vulgo dicimus; & haec pro sumptibus reipublicæ administrati solent, & locari, sicut molendina, parta intra territorium, vulgo baldios, ædes, oliveta, ac similia. De qua distinctione agit dicta lex 7. & ibi Greg. Lop. Avend. sup. cap. 4. & 9. Hermofil. latissimè in l. 15. gloss. 2. & prime. tit. 5. p. 5.

48 Bona civitatis primi ordinis nullo tempore, etiam immemoriali præscribuntur, nisi titulus allegetur, qui ex temporis diuturnitate præsumuntur. Gregor. Lop. in d. l. 7. per textum ibi, gloss. 1. Hermos. num. 4. Azeved. in l. 1. num. 64. tit. 15. lib. 4. Recop. Secundi ordinis bona immemoralis temporis possessione acquiri possunt, & præscribi. Avendann. num. 9. Oter. de pasc. cap. 17. qui fusè probat à num. 2. Bona tertii ordinis quadraginta annorum lapsu præscribuntur, Azeved. num. 65. Avend. d. cap. 4. num. 8. in fin. Gregor. Lop. in d. l. 7. gloss. 6. ubi ita expressim deciditur.

49 At D. Covar. hic sequitur Rodericus Suarez opinatur, pascua publica quadraginta annis præ-

scribi, atque ita restringit dispositum in d. l. 7. Partite, ad bona civitatis primi ordinis, nempe quæ in usu publico sunt, ut flumina, & plateæ. Contrarium tamen tenet Gregor. Lop. in d. l. 7. gloss. 1. vers. Ego tamen multum dubito, cui accidunt Azeved. sup. num. 46. Avend. num. 9. Oter. dicit. cap. 17. qui duo immemoriale tempus defiderant.

Hac tamen admissa sententia, sustineri debet resolutio tradita suprà, num. 45. quæ alia ratione (omissa eā quam D. Covar. reddit,) defenditur. Aliud enim est præscribere quoad proprietatem pascuorum communitatis, & aliud acquirere jus aliquod, seu servitutem in eis, veluti ad colendum aut plantandum. Priore casu immemoriali omnino opus est: posteriore quadragenaria sufficit. Greg. Lop. ubi prox. Oter. num. 27. Azeved. num. 64. Avendann. sup. part. I. cap. 12. num. 9.

Quid si ante impletam præscriptionem, is qui vites, aut oliveta plantavit in agro pascuorum civitatis, conventus succubuerit, an solvendo interesse, agrum retinere permittatur de quo quoad jus commune diffusè agit Cepol. de servitut. rufic. præd. cap. de jure pascendi, num. 42. De jure nostro Regio res extra controversiam consistit, nam ager præcisè, ablatis vitibus, vel arboribus, in pristinam formam pascuorum reduci debet, l. 6. tit. 7. lib. 7. Recop. Oter. de pasc. cap. 16. num. 27.

Cum de pascuis publicis sermo habeatur, operæ 52 pretium videtur inquirere quomodo inter incolas pastus dividendus, an scilicet pro modo facultatum, aut prædiorum, vel pro numero armatorum, five gregum? Quod accuratè examinat Oter. cap. 22. num. 13. cum seqq. ubi recte decidit, judicis arbitrio relinquendum, ut perennis circumstantis cum æqualitate distribuat. Idem tenet Menoch. de arbitrar. casu 245. num. 14. post alios, quos isti referunt. Sed cavendum (ut Menochius monet,) ne potentioribus plus quam pauperibus consulatur; nam frequenter illi commoda universitatis absorbeant, iniqua Magistratum distributione intercedente, qui æquitatem, ac justitiam oculos habentur, l. quod si Epheſi 5. §. 1. ff. de eo quod cert. loc.

An peccet, & ad restitutionem teneatur qui ex montibus, aut pascuis publicis quicquam usurpat, plenè tradiderunt jam sèpè laudati, Molin. de iust. & jur. tract. 2. dis. 58. & 59. Sanch. Conf. Mor. lib. 1. cap. 5. dub. 1. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 3. dub. 7. & alii plures, quos refert Oter. cap. 12. num. 15. apud nos disputatur, an qui solvit penam propter statuti transgressionem, etiam teneatur ad restitutionem damni illati in pascuis, aut montibus sùa communitatis, in utroque foro: & quid de forensibus.

S U M M A R I U M.

1 Proximitas ad succedendum in fideicommisso familia reliquo, an consideretur ex persona testatoris, vel ultimi possessoris, qui dispergit.

2 Refertur opinio docens, personam ultimi possessoris inspicendam esse.

3 Limitatur, sed contraria traditur opinio, num. 12. Ampliatur, num. 13. Conciliatur, num. 14. & 31.

4 Prior sententia communior, ac præxi recepta, & in primogeniti omnino servatur.

- 5 De feudo ad hujusmodi fideicommissum, ob similitudinem sumitur argumentum.
 6 In feudi successione ex cuius persona proximitas constituitur.
 7 Feudum quale hereditarium dicatur.
 8 Fratres non uterini per patrem pupillo substituti equaliter succidunt.
 9 Si pupillo substitutus proximus de familia, an succedit proximior respectu patris testatoris, vel pupilli.
 11 De intellectu legis Cūm ita 33. §. In fideicommisso, de legat. 2. remissive, & num. 19.
 15 Utrum in fideicommisso familia relictu divisibili locus sit representationi?
 16 Referunt negativa sententia.
 17 Resolvitur cum distinctione: & vide num. 36. & 37.
 18 Quid si ex contractu vocetur proximus de familia, & quid in retractu, remissive.
 20 Si pluribus nominatim relinquatur fideicommissum, omnes simul admittuntur: quod dupliger limitatur.
 21 Cūm controvertitur, an sit representationi locus in ultima voluntate, inspici debet voluntas testatoris, que si lateat, ex conjecturis est investiganda.
 22 Prima expenditur conjectura ad representationis exclusionem, de qua est controversia, & num. 23.
 24 Traditur secunda: & videas num. 29.
 25 Adjicitur tertia.
 26 De aliis similibus, remissive.
 27 Succedit alius casus, ubi cessat representatione ex mente testatoris.
 28 Non datur representatione, si quis filios, & nepotes vocaverit ad fideicommissum, diversos gradus constituens.
 31 Representatione quoad descendentes usque in infinitum procedit.
 32 Ampliatur.
 33 Utrum detur representatione in filiis legitimatis scripto, naturalibus, & adoptivis? remissive.
 34 In ascendentibus nulla est representatione.
 38 De prælatione inter patrum, & nepotem qui latenter differuerunt, & num. 42.
 39 Nephos per representationem patrum excludit, ex communis.
 40 Qui contraria pro patruo teneant, recensentur.
 41 Qui distinxerint.
 43 Nephos cum patruo concurrens, quo jure preferatur in successione.
 44 Potissimum fundamentum, quod pro nepote in patrum expenditur.
 45 Contextus Latino idiomate legis Taurinae de representatione agentis.
 46 Interpretis ad ejus intellectum consulendi laudantur.
 47 Duplex casus ejusdem legis proponitur circa successionem in majoratu per representationem, & num. 48.
 49 Sancii quarti Regis intrusio adversus legem refertur.
 50 Ampliatur Regia Constitutio, et si patruus nepote major natu sit.
 51 Ubi nephos est patruo major etate, etiam de jure communi ille preferebatur, ex omnium fere sententia.
 52 Ampliatur Taurina Constitutio, licet primogeniti institutor vocaverit expreſſe maiorem etatem.

- 53 Ampliatur idem, si neptis cum patruo de successione contendat.
 54 Extenditur ad proneptem, si cum patruo magno concurrat.
 55 In primogenitis Hispanie representatio semper admittitur, nisi expressim a fundatore exclusa reperiatur.
 56 Representatio locum habet in folio secundo aut tertio genito, et si nunquam primum gradum successionis obtinuerint: quod exemplo declaratur.
 57 Ampliatur.
 58 Representatione in majoratibus Hispanis est locus, tametsi de clausulis institutionis non appareat. Idem erit si ex contractu majoratus originem duxerit.
 59 Intellexus genuinus Taurinae legis.
 60 Quoad representationem attenditur mors non possessoris majoratus intrusi, sed veri, ac legitimi successoris, qui de jure debebat possidere.
 62 Alia clausula ejusdem Taurinae legis subiicitur.
 63 De transversalium cognitorum differentia quoad successionem majoratum.
 64 In transversalibus respectu institutoris, & in descendantibus ab ultimo possessori, representatio usque in infinitum procedit.
 65 Similiter in descendantibus à fundatore, qui à latere possessori junguntur.
 66 Idem juris est in transversalibus, tam institutoris, quam ultimi possessoris, licet controvertitur.
 68 Utrum isto casu nepos cuius pater nunquam primum gradum successionis obtinuit, per representationem patrum excludat, & num. 69.
 70 Generaliter in omni majoratu apud nos per representationem indistincte succeditur, nisi illa exprefſis verbis rejiciatur.
 71 Subsequitur litera ultime clausula, que prefata lege continetur.
 72 Ut repellatur jus representationis in primogenitus Hispanie, nulla sufficiunt conjecturae, sed expressa voluntas institutoris desideratur.
 73 Ubi confiterit de voluntate fundatoris, quod voluerit representationem removere, cessat legis regia dispositio.
 74 Olim per manifestas presumptiones non admittebatur representatione, ex conjecturata mente fundatoris: hodie non urique, nisi expreſſe representatione prohibeatur.
 75 Representatione non excludebatur quondam, et si author majoratus vocaret primogenitum, & post eum secundogenitum.
 76 Decisio legis: Cum avus, de condit, & demonstr. extenditur ad contractus, & alios actus inter vivos.
 77 Ad donationes causa mortis.
 78 Ad commendas Indorum.
 80 Ubi fundator disposerat, ut succederet filius major superflues, ambigebatur an nephos patruo preponendus?
 81 In feudi an succedatur per representationem.
 82 Quid in Hispania.
 83 Feudum in dubio an ex pacto, & providentia, vel hereditarium presumitur.
 84 In emphyteusi an sit locus representatione, remissive: & quid apud nos.
 85 Quid in jure patronatus Ecclesie, & libertorum, remissive.
 Representatione regulariter locus est dandus, ibid.
 86 Quid in anniversariis, remissive.

Ibi: *Huic opinioni suffragatur.*

Hoc arguento utuntur uterque Molina, Fachin, Cevall, & alii laudati supra, num. 1. nec abs te, propter similitudinem quæ inter feudum, & hujusmodi fideicommissum versatur. Amat. resol. 75. num. 16. & 17. Verum objectioni satisfacit Molina, d. cap. 9. num. 19. pro Socino, adversus eos qui contra ipsius sententiam argumentum de feudo retinuerunt, ex cap. 1. §. ult. de successione. frat. ut videre est apud eundem Molina, num. 8.

Quoad successionem feudi duplex extat communis sententia. Quibusdam videtur indistincte quoad proximitatem successorum inspicienda persona primum acquisirent. Tondut. sup. cap. 24. num. 25. Baldi. in d. cap. 1. §. ult. de success. fratr. num. 2. quod plures admittunt, deficiente linea ultimi possessoris. Alii distinguunt inter feudum ex pacto ac providentia, & hereditarium, ut in hoc attendatur persona ultimi possessoris, in illo eius, qui primo acquisivit. Consule Amat. de resol. 10. ex num. 13. qui nonnullos cumulat.

Ibi: *Feudum autem hereditarium.*

Feudum hereditarium est illud, quod acquisi- 7 tenti, ejusque heredibus conceditur, & hoc ad quoscunque etiam extraneos heredes spectat, de quo, & aliis feudorum differentiis agit Greg. Lop. in l. 6. gloss. 4. tit. 26. p. 4. Molina, de iust. & jur. tradit. 2. disp. 628. Mantric. de conjectur. ult. volunt. lib. 8. tit. 12. Cevall. dict. quest. 398. Roland. à Valle cons. 100. lib. 1. Fachin. controversial. lib. 4. cap. 85. Castill. controversial. lib. 3. cap. 19. num. 140. cum aliis, Fusar. de subdit. quest. 484. Peregrin. de fideicommiss. art. 20. & ceteri, quos congruit Castill. numero 136.

Ad Num. 1.

A Nceps ventilanda quæstio proponitur, & fre- quens, quam regia egere constitutione meti- rit scribit Cevall. comm. cont. commun. quest. 398. num. 1. num scilicet in successione fideicommissi familie relicti proximitas vocationis sit estimanda ex persona testatoris, vel ultimi possessoris, per cuius obitum successio defertur: de qua Molina, de primogen. lib. 3. cap. 9. Simon de Praetis de interpret. ultim. volunt. lib. 3. interpret. 3. dub. 4. Amat. variar. resol. 10. Thesaur. Pedemont. decis. 64. Molina, de iust. & jur. tradit. 2. disp. 628. Mantric. de conjectur. ult. volunt. lib. 8. tit. 12. Cevall. dict. quest. 398. Roland. à Valle cons. 100. lib. 1. Fachin. controversial. lib. 4. cap. 85. Castill. controversial. lib. 3. cap. 19. num. 140. cum aliis, Fusar. de subdit. quest. 484. Peregrin. de fideicommiss. art. 20. & ceteri, quos congruit Castill. numero 136.

Sententia Socini, de qua hic mentio fit, tenet ex persona ultimi possessoris esse judicandum, quis sit ad succendum proximior, quem sequuntur Guttier. lib. 3. Practic. quest. 66. num. 11. uterque Molina & Castill. ubi proxime, Valenz. concl. 97. num. 214. Matienz. in l. 8. gloss. 3. num. 2. tit. 11. lib. 5. Recop. Barbosa collect. cap. Licit. num. 17. de vot. & ali ferè innumeris, quos congruit Amat. num. 2. ac Cevall. num. 1. atque Castill. Videas infra num. 12. 13.

Quæ opinio ab omnibus limitatur primo, si ex voluntate disponentes appareat, quod sibi placuit, proximitatem ex sua persona esse considerandam, quia ipsius expressæ, aut tacite dispositioni omnino standum erit. Molina, d. cap. num. 20. in fin. Amat. num. 31. Guttier. ubi proxime, Cevall. n. 6. Secundo, si proximus ultimo possessori de familia testatoris non existat. Molina, d. cap. 9. num. 2. Amat. num. 4. Guttier. n. 10. Paz de tenut. cap. 26. num. 23. Molina, sup. d. tract. 2. disp. 627. num. 12.

Quanquam haec opinio Socini D. Covarruvias displiceret, à plerisque tamen amplectitur, & apud nos in praxi est recepta, teste Matienzo ubi supra, ideo forsitan, quantum per ipsum inextricabilium litium amputatur occasio, quæ in antiquis necessariò orientur, si proximitatem primo testatori investigari oportet, quod quidem perdifficile, aut impossibile foret, ut recte animadvertisse. Molina, d. cap. 9. num. 13. & ibi Addition. Molina, d. tract. 2. disp. 628. num. 1. vers. Hæc sententia. Et in majoratibus ita est tenendum proculdubio, etiam in transversalibus, ut noster Molina, probat d. cap. 9. & ibi Addition. cum plurimis.

Licet haec ad rem non conferant, ut D. Covar. 8 admonet, vide Menoch. de presumpt. lib. 4. pres. 75. à num. 9. qui tenet, fratres substitutos pupillo per communem parentem, illi æqualiter successuros, eti utrimumque conjuncti pupillo ornes non sint. Parlard. quorid. lib. 3. quest. 8. num. 3.

Hic opportune meminisse placet pulchrae quætionis, num scilicet proximitas computetur ex persona patris defuncti, vel pupilli, cum pupillari substitutus proximus de familia, vel qui de jure succedere debet, de qua latissime per Amat. d. quest. 10. à num. 71. qui contra alios resolvit, proximum testatori admittendum, licet alius proximior pupillo concurrit.

Verf. Idcirco pro Socini sententia.

Hoc idem argumentum pro Socino expendunt 10 Molina, d. cap. 9. num. 11. Fachin. controversial. lib. 4. cap. 85. vers. Secundum argumentum, Molina. dict. disp. 628. num. 1. vers. Hæc sententia. Adde Amat. variar. resol. 10. num. 72.

Ad Num. 2.

Præterea pro Socino adducitur Modestini responsum in l. Cūm ita 33. §. In fideicommisso, de legat. 2. cui Interpretis multiplicem intellectum accommodant, ut videre licet apud Alciatum, & Peraltam in comment. ad eundem text. Molina, de primog. lib. 1. cap. 5. ex num. 26. & lib. 3. cap. 9. num. 6. & 17. Fachin. controversial. lib. 4. cap. 85. Roland. à Valle cons. 100. num. 3. seqq. Molina. de iust. & jur. 4. cap. 85. & 17. Fachin. controversial. lib. 4. cap. 85. & 17. Roland. à Valle cons. 100. num. 3. seqq. Molina. de iust.